

Погорецька Наталія

асистент

Ковтуняк Інна

асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ НА ТЕРИТОРІЇ НПП «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ»

Ліси в межах національного природного парку “Подільські Товтри” дуже різноманітні по своєму породному складу і віковій структурі: загальна площа лісів всіх землекористувачів та землевласників в зоні НПП складає 40352 га, в тому числі – 36075 га вкриті лісовою рослинністю землі [1, с 17].

Процент лісистості складає 13,8%.

В зоні НПП площа земель державного лісогосподарського об'єднання “Хмельницьккліс” (Ярмолинецький держлісгосп – 7307 га і Кам'янець-Подільський держлісгосп – 15401 га), є найбільшою і складає 56,3% від загальної площі землекористувачів і землевласників лісу, колективні сільськогосподарські підприємства і радгоспи займають 32,5%, ліси підпорядковані НПП “Подільські Товтри” – 7,5%, інші – 3,7%.

Головними категоріями земель лісового фонду є лісові і нелісові землі, які займають відповідно 91,7-4,6% від загальної площі. 85,9% лісового фонду складають землі, вкриті лісовою рослинністю. Питома вага не зімкнених лісових культур досягає 2,6%.

Не вкриті лісовою рослинністю землі (рідколісся, галявини, зруби) займають 1,9% лісового фонду.

У складі нелісових земель переважають сільськогосподарські землі 1,2%, садиби, споруди – 0,6% [2, с 154].

Розподіл загальної площі лісового фонду НПП “Подільські Товтри” за основними категоріями земель подані в табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл загальної площі лісового фонду НПП “Подільські Товтри”

Категорії земель	Площі	
	га	%
Площа земель лісового фонду, всього	40352	100,0
з них земель держлісфонду	38857	96,3
у складі:		
1. Лісові землі – всього	37020	91,7
з них: – вкриті лісовою рослинністю	346,70	85,9
– незімкнені лісові культури	1045	2,6
– лісові розсадники, плантації	177	0,4
– не вкриті лісовою рослинністю	786	1,9
у т.ч.		
рідколісся	50	0,1
згарища, загиблі насадження	-	-

Продовження табл. 1

зруби	123	0,3
галявини, пустирі	613	1,6
– лісові шляхи, просіки протипожежні розриви	342	0,8
2. Нелісові землі, всього	1837	4,6
з них: – сільськогосподарські землі	467	1,2
у т.ч.:		
рілля	206	0,5
сіножаті	170	0,4
пасовища	66	0,2
багаторічні насадження	25	0,1
– під водою	59	0,1
– болота	6	-
– садиби, споруди	244	0,6
– траси	67	0,2
– піски	-	-
– інші нелісові землі	994	2,5

Лісовий фонд використовується недостатньо ефективно, а не вкриті лісовою рослинністю території та нелісові землі формують відкриті форми ландшафту і посилюють рекреаційні властивості лісів.

Лісогосподарські заходи.

Основні заходи з ведення лісового господарства в межах національного природного парку “Подільські Товтри”, які проводились і пропонують на наступні роки, складаються з наступних видів: [3, с 231].

- рубки головного користування;
- ландшафтні рубки догляду за лісом;
- лісовідновлення шляхом створення ландшафтних лісових культур;
- захист лісу від хвороб і шкідників, проведення санітарних рубок лісу, очищення лісу від захаращеності – санітарно-оздоровчі заходи.

В лісах державного лісового фонду, із загального об’єму рубок, пов’язаних з веденням лісового господарства, суцільні санітарні рубки проведено на площі 47,6 га з ліквідним запахом 3,46 тис.м³. Ці рубки проведені в низькоповнотних і розладнаних вітровалами насадженнях ялини, які пошкоджені серцевинною гниллю і уражені кореневою губкою [4, с 13].

Для належного захисту лісів НПП шкідників і хвороб необхідно приділяти увагу навчанню лісової охорони і посилити роль лісопатологічних обстежень для своєчасного виявлення осередків і відповідного планування та проведення санітарних рубок, прибирання захаращеності та інших видів боротьби. Ефективними є збереження існуючих і влаштування нових гніздувань для птахів, створення листяних острівців в чистих хвойних насадженнях, охорони і розселення мурашників.

В цілому екологічний стан лісів зони діяльності НПП задовільний.

Господарські заходи ведуться з додержанням існуючих нормативних актів, і направлені на підвищення якісного стану і продуктивності лісів, збереження і підвищення їх захисних функцій.

Район розміщення НПП “Подільські Товтри” відноситься до числа аграрних районів області.

Однак частина лісових ділянок зазнають негативного впливу розташованих неподалік різних промислових і сільськогосподарських підприємств, внаслідок чого має місце часткове всихання, ослаблення деревостанів, погіршення санітарного стану.

Найбільш шкідливого впливу на ліс завдають Кам'янець-Подільський цементний завод, ТЕУ м. Кам'янець-Подільська, Негінське кар'єроуправління і цукрові заводи.

Площа насаджень, яка зазнає негативного впливу, складає 5054 га.

Для поліпшення санітарного стану лісів в межах НПП «Подільські Товтри» і приведення їх у відповідність з чинними санітарними нормами необхідно:

1. Спільно з природоохоронними органами домагатися зменшення викидів в атмосферу шкідливих речовин і забруднення земель.
2. Посилити контроль за засміченням лісів промислово-побутовим сміттям.
3. Забезпечити повне використання лісоохоронних і лісо-господарських заходів, направлених на оздоровлення лісів [5, с 87].

Список використаних джерел

1. Літопис природи національного природного парку «Подільські Товтри» [Електронний ресурс]. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Том VII. – Режим доступу: <http://www.tovtry.kp.km.ua/ua/info/litop/2003/index.html>
2. Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів 2005р. [Електронний ресурс] / Міністерство охорони навколишнього природного середовища України. URL : <http://rada.gov.ua>.
3. Попович, С. Ю. Заповідне лісознавство [Текст] : Навчальний посібник / С. Ю. Попович, О. М. Корінко, П. М. Устименко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 384 с
4. Хоєцький, П. Б. Лісомисливське господарство Західного регіону України [Текст] / П.Б. Хоєцький – Львів, 2012. – 40 с.
5. Шубалий, О. М. Трансформація еколого-економічних відносин у лісовому секторі: механізми та інститути [Текст] : дис... д-ра екон. наук : 08.00.06 / О. М. Шубалий ; ДУ ІЕПСР НАН України. – К., 2015. – 448 с.

Потапський Юрій

к.с.-г.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНУ НЕРУХОМІСТЬ В УКРАЇНІ

Здійснення в Україні широкомасштабної земельної реформи цілком закономірно поставило питання про формування у нашій країні повноцінної інфраструктури регулювання земельних відносин [1]. До основних елементів цієї інфраструктури належать державна реєстрація прав на землю та інше нерухоме майно. Не випадково останнім часом у країні реалізується низка заходів, спрямованих на створення законодавчих засад, необхідних для формування зазначених інститутів [2].